

Szakedolgozat kivonat (absztrakt)

Dolgozat címe: **Meseillusztrációk és hatásaik a gyermekek vizuális közlésére**

Készítette: **Ferenc Imre Szabolcsné**

Szak: Óvodapedagógus alapképzési szak

Tagozat: Levelező, 2025

Intézmény: MATE Magyar Agrár -és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus

Intézet: Neveléstudományi Intézet

Tanszék: Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

Belső témavezető: Farkas Beáta, Művésztanár

Szakedolgozatomban a meseillusztrációkat és hatásukat vizsgálom, a gyermekek vizuális közlése szempontjából. Leendő óvodapedagógusként nagyon fontosnak tartom ismerni az óvodás gyermekek legkedveltebb, örömteli és önkifejező tevékenységeinek hatásait, mert úgy gondolom, hogy ezeken keresztül fejlődik legtermészetesebb módon személyiségük. Az óvodás korú gyermekek fő tevékenysége a játék és a mese. A különböző vizuális tevékenységek végzése olyan játéktevékenységnek számít, amelyet örömszerzés kísér, és nagyon jól összekapcsolható mesék hallgatásával, illusztrációik nézegetésével.

Kutatási kérdéseim

Dolgozatomban azt a problémát vizsgálom a rajzelemzés során, hogy óvodáskorban a meseillusztrációk a gyermekek vizuális közlésére milyen hatással vannak? A mesehallgatás alatt a mesekönyv által használt képek, milyen hatással vannak a gyermekek rajzaira, amit a mesehallgatás után készítettek? Arra a kérdésre szeretnék választ kapni, hogy a meseillusztrációk fejlesztik-e a gyermekek rajzkészségét, vizuális közlését, képzeletét, fantáziáját, önkifejezését, és az hogyan nyilvánul meg a rajzaikban? Megjelennek-e a mese által közvetített szimbólumok a gyermekek rajzaiban? Melyek azok a közös elemek, amelyek mind a négy óvodában készült gyermekrajzokon megjelentek? Melyik illusztrációk hatottak leginkább rajzaikra? Az illusztrációk biztosítottak-e lehetőséget arra, hogy a gyermekek fantáziája szabadon szárnyalhasson?

Kutatási tervem

Kutatásom első lépéseként a szakirodalmakat tanulmányoztam, vizsgálva elsősorban a korosztályra jellemző rajzolás sajátosságokat és a meseillusztrációk hatásait az adott korosztályra. Ezekből emelnék ki néhány általam fontosnak vélt gondolatot, melyeket a gyermekek körében végzett kutatásom is alátámaszt. Az élénk színes képek serkentőleg hatnak a gyermekek fantáziájára, képzelőerejére. A vonzó képek fejlesztik a gyermekek kreativitását: különböző

tevékenységre inspirál. Fejleszti a gyermekek értelmi intelligenciáját: vizualitását, kognitív gondolkodását, problémamegoldást, logikai-kritikai gondolkodást, ok-okozati összefüggéseket. Az illusztrációk által bemutatott karakterekkel, szituációkkal való érzelmileg azonosulás során, fejlődik a gyermekek empátiája, érzelmi intelligenciája. A különböző kultúrákat, szokásokat, életmódokat, szociális helyzeteket bemutató illusztrációk a gyermekek szociális készségeit fejleszti, mint például a tolerancia, együttműködés. Nyelvi készségeket fejleszt, kép segítségével kontextuális szövegértést (pl.: vitorla: kép-szó), bővíti a szókincset, segít megérteni a történet fonalát, saját történet elmesélésére inspirál.

A további kutatásom érdekében négy intézménnyel vettem fel a kapcsolatot, hogy vizsgálhassam a különböző óvodákból begyűjtött, de megegyező korcsoportú - középső és nagycsoportos, 5-7 éves korú – gyermekrajzokat. Munkám során a szakirodalmak segítségével elemeztem, összehasonlítottam a gyermekek munkáit, melyeket mesék olvasása, bemutatása alapján készítettek. A gyermekek mind a négy helyen olyan mesét hallgattak, amelyet korábról már ismertek, vagy folytatásos mesénél, mint a Pillanat-Kapitány, vagy a Balambér történeteinek ismerték az előzményeket, találkoztak a mesék illusztrációival. A kötetlen mesélés alatt a gyermekek közbeszólhattak, elmondhatták elképzeléseiket. A 81 darab gyermekrajz kilenc meséről készült, melyeket négy óvoda bocsájtott rendelkezésemre az alábbiak szerint:

- *Iharosi Kerekerdő Óvoda*: Bagdi Bella: A Pillanatkapitány és a három próbatétel című mese; Benedek Elek: A rózsát nevető királykisasszony; Valentin Katajev: Hétszínvirág.

- *Nagyvázsonyi Mesevár Óvoda*: A medve és a macska;

- *Pákozdi Nyitnikék Óvoda*: Lőrincz Judit: Balambér a bálnaborjú kalandjai távoli tengereken című mesesorozatnak a Mókázó Medúza szerelme című fejezete.

- *Nagyvázsonyi Hétszínvirág Tagóvoda Rozgonyi utcai Óvodája*: Éditions Philippe Auzou: A brémai muzsikások és a Hófehérke című meséje; Benedek Elek: Békakirálykisasszony; valamint A csillagszemű Juhász című mese.

Eredmények bemutatása

A különböző óvodákban, de ugyanolyan korosztályban készült gyermekrajzokra összességében elmondható, hogy a gyermekek olyan cselekményeket, szituációkat és karaktereket jeleztek meg rajzaikon, amelyek érzelmileg hatással volt rájuk, és amit a meseillusztrációkon is láthattak, vagyis az érzelmeik és a képek is hatással voltak a rajzokra.

Pedagógusként ebből a témából azt tanultam, hogy az óvodás gyermekekre a meseillusztrációk hatására készült gyermekrajzok olyan komplex, interaktív élménypedagógiai módszerek, melyekkel támogathatjuk a gyermekek vizualitását, és személyiségük sokoldalú fejlődését, ezért javasolt gyakori alkalmazásuk, és időszerű az aktualitásuk.